

IVN-afdeling

Westerveld

Verschijnt tweemaal per jaar

januari 2016 , jaargang 23, nr 2

IVN-Westerveld

Bestuursleden

Mariken Homman	voorzitter
Ans Lutgerink	secretaris
Albert Raven	penningmeester
Kees van Hasselaar	algemeen bestuurslid
Albert Kerssies	adviseur
Jan Nijman	algemeen bestuurslid

Secretariaatsadres:

IVN – afd. Westerveld
p/a Ans Lutgerink

Postadres: Tolweg 8
7991 TC Geeuwenbrug

Telefoon: 0521 345635

Email: info@ivn-westerveld.nl

Informatie over IVN Westerveld:
www.ivn-westerveld.nl

Werkgroepen:

Jeugd

Snuffelclub Dwingeloo,
Bomen in het bos (Oosterzand, Uffelte)
Oktobermaand Kindermaand
Werkgroep Scharrelkids

Gidsen

Dwingelderveld, Drents-Friese Wold

Korte cursus

Diversen:

Blauwe brigade,
Natuurwerkdag,
Midwintervandeling,
Vledderveld,
Nachtvinders

Presentatie

IVN-kraam

Communicatie

Adder, Website

In deze Adder:

Van het bestuur	4
In veilige handen	5
IVN natuurkoffer	6
Henk	7
Als de Gentiaanblauwtjes konden spreken...	8
De ontdekking van een natuurgebied	8
Held in het veld: Barbara Mahler	11
Natuur biedt kracht, hoop en troost	12
‘Van buiten word je beter’	12
Nieuwe natuurwet	14
Eikenprocessierups is in opmars	15
Junior Rangers Dwingelderveld	16
IVN Zomerweek 2016 in Drents-Friese Wold	17
Column: Wilt u mij liken, mevrouw?	18
Groene agenda	19

IVN-Westerveld

Voorwoord

De narcissen bloeien op sommige plekken en de sneeuwkllokjes steken hun neuzen boven de grond uit. Het KNMI meldt dat 2015 het een na warmste jaar ooit gemeten is, net iets minder warm dan 2014. Wie weet wat ons in de toekomst nog te wachten staat. Net op de valreep van dit warme jaar rond ik de Adder af. Jaap Stekelenburg, die meestal de Adder in elkaar zet, moest het om medische redenen even rustig aan doen. Gelukkig lijkt hij weer op te knappen.

In deze Adder vind je weer een gevarieerd aanbod aan leesvoer. Over wat natuur met je gezondheid doet, de Junior Rangers of de eikenprocessierups. Natuurlijk hebben we aandacht voor Henk Barendsen. Afgelopen zomer hebben we van hem afscheid moeten nemen. Hij heeft ons attent gemaakt op Dave Goulson die op ons verzoek in 2017 tijdens het jubileum van de afdeling naar Westerveld komt. En Henk was zeer betrokken bij het onderwerp 'bermbeheer'. Over dit bermbeheer en de plannen voor het 25-jarig jubileum kun je meer lezen in deze Adder.

Veel leesplezier,

Jan Nijman

Van het bestuur

Tekst Marike Hornman

Het afgelopen half jaar zijn we als bestuur druk geweest met onderwerpen als het opstellen van een gedragscode, omgangsregels en aanvraag VOG (Verklaring Omtrent het Gedrag) voor jeugdbegeleiders, maar ook met het plannen maken voor ons jubileumjaar. We bestaan in 2017 als afdeling 25 jaar. Hieronder zal ik over deze beide onderwerpen uitgebreider vertellen.

Allereerst ons bestuur. We zijn een goed team dat veel werk verzet en bruist van ideeën. Taken en contacten hebben we onderling verdeeld. Komend jaar zal er in de samenstelling wel het één en ander veranderen.

Albert Kerssies wil, mede om gezondheidsredenen, wat meer op de achtergrond meedenken in het bestuur. Hij zal voortaan als adviseur optreden en niet meer bij alle vergaderingen aanwezig zijn.

Vorige ledenvergadering heeft Jan Nijman al aangekondigd nog één jaar bestuursactiviteiten te willen doen. Hij treedt de komende ledenvergadering, 10 februari, af als bestuurslid.

We zijn dan ook naarstig op zoek naar nieuwe bestuursleden. Wellicht een leuke uitdaging om bestuurslid van IVN Westerveld te worden?

Omgangsregels, Gedragscode en aanvragen VOG voor jeugdbegeleiders

Kinderen moeten zich overal veilig voelen, niet alleen thuis, maar ook in hun omgeving, op school en bij georganiseerde activiteiten.

Er bestaat voor iedereen binnen IVN een meldingsplicht voor klachten over of signalen van misbruik. Zodra er vermoedens of feitelijke aanwijzingen zijn van misbruik, dan moet dit gemeld worden. Landelijk IVN heeft hierover begin dit jaar een uitgebreide

notitie geschreven. Dit beleid wordt samen gevat onder het kopje 'In veilige handen'. In Nederland is het gebruikelijk om vrijwilligers die met kinderen, jeugdigen en andere, minder weerbare mensen werken een VOG (Verklaring Omtrent het Gedrag) te vragen. IVN-landelijk valt sinds kort officieel onder de 'Regeling Gratis VOG', zodat alle vrijwilligers van de IVN-afdelingen een gratis VOG kunnen aanvragen.

Als afdeling moeten we aan onderstaande voorwaarden voldoen:

1. Vaststelling binnen de afdeling van omgangsregels. De omgangsregels moeten door de Algemene Ledenvergadering worden vastgesteld, periodiek geëvalueerd en in het Huishoudelijk Reglement worden opgenomen.
2. Opstellen en invoeren van een Gedragscode. De gedragscode wordt ondertekend door iedere vrijwilliger die regelmatig met kinderen of jongeren werkt.
3. Benoemen van een vertrouwenscommissie
4. Het vragen van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)
5. Risicoanalyse.
6. Protocol van melding en procedure

Vanuit de Landelijke Raad zijn er modellen ontwikkeld voor omgangsregels, gedragscode en een meldings- en handelingsprotocol bij (vermoeden van) seksueel misbruik. Als bestuur hebben wij hier enige aanpassingen in gemaakt. Komende ledenvergadering willen deze documenten ter goedkeuring aan de leden voorleggen zodat het in het Huishoudelijk Reglement kan worden opgenomen.

Junior Rangers Dwingelderveld

In september zijn de Junior Rangers van Nationaal Park Dwingelderveld van start gegaan. Het is een heerlijk enthousiaste groep van 12 jongeren, ongeveer evenveel jongens als meisjes. Allemaal zo rond de leeftijd van 14 jaar. Het NP Dwingelderveld grenst aan twee IVN afdelingen. We hebben deze Junior Rangers groep dan ook samen met Afdeling Hoogeveen opgezet.

Cursus Waar Wij Wonen

De cursus, die liep van februari tot en

met juni, was een groot succes met meer aanmeldingen dan we konden plaatsen. De thema's die aan bod kwamen waren geologie en bodem, cultuurhistorie, fauna, flora, beheer en ecologie. Het is een sterke opzet gebleken om ieder thema eerst te behandelen op een theorieavond met 3 dagen later een excursie. De 41 deelnemers waren erg enthousiast. In september is als toegift nog een excursie georganiseerd naar het Harrie de Vroomeveld, bij Wapse, onder leiding van Albert Kerssies. De cursus is zeker voor herhaling vatbaar.

Natuurclub Ruinen

De Natuurclub Ruinen heeft zichzelf

opgeheven na vier jaar bijzonder goed gedraaid te hebben. Min of meer aan zijn eigen succes ten onder gegaan, kun je wel zeggen. Er waren vele aanmeldingen en helaas te weinig vrijwilligers voor de begeleiding. De groep, met als kartrekker Marjan Bralten, heeft nog geprobeerd aan te haken bij activiteiten van Welzijn om zo de druk en de aantallen te verminderen. Helaas is dit allemaal niet gelukt en is het besluit gevallen de natuurclub op te heffen.

Drents gescheperde schaapskuddes op lijst Immaterieel Cultureel Erfgoed Nederland.

Als bestuur van IVN Westerveld hebben wij het initiatief van de Stichting Behoud Schaapskuddes in Drenthe mede ondersteund om gescheperde schaapskuddes op de Immateriële Erfgoedlijst te krijgen. Immaterieel cultureel erfgoed is 'levend erfgoed'. Het heeft een historische dimensie en wordt gedragen door mensen die het door willen geven aan de volgende generaties. Op 30 oktober heeft die stichting de erkenning gekregen en zijn de gescheperde Drentse schaapskuddes op de culturele erfgoedlijst geplaatst.

Weekendje weg

We zijn plannen aan het maken om in het voorjaar een weekendje weg te

organiseren. De laatste keer was in 2012 naar Terschelling. Nu nog hoor ik daar van velen enthousiaste verhalen over. Dit keer denken wij aan de omgeving van Den Haag. Nader bericht volgt.

Jubileum

In 2017 bestaan we als afdeling 25 jaar. Als bestuur zijn we allerlei ideeën aan het ontwikkelen. Eén van de plannen is om in 2017 een groot symposium te organiseren over de wilde bij en het verbeteren van zijn leefomstandigheden. Henk Barendsen, ons oud-bestuurslid en afgelopen zomer overleden, bracht ons op dit idee. Hij gaf ons begin dit jaar de tip om het boek 'A Sting in the Tale' ('Verhaal met een angel') van Dave Goulson te lezen. Dave Goulson is een Britse hoogleraar in de biologie en hij is gespecialiseerd in de hommelmel. In 'Een verhaal met een angel' laat Goulson zien hoe belangrijk de hommelmel voor ons is. Na het lezen van dit boek bekijk ik de hommelmel werkelijk met heel andere ogen.

Henk fantaseerde erover hoe mooi het zou zijn als we Dave Goulson naar Nederland zouden kunnen halen. Wellicht zouden we hiermee een inspiratiebron kunnen zijn voor beheerders en boeren om zo tot een meer bij-vriendelijk beheer te komen. Zo kwamen we op het idee om een

symposium met dit thema te organiseren.

Dave Goulson hebben we inmiddels uitgenodigd en hij wil hiervoor graag naar Nederland komen. Voor de verdere invulling en uitwerking van activiteiten in het kader van het jubileum willen we komende ledenvergadering een werkgroep vormen. Dus voel je geroepen en kom naar de vergadering. In de tweede helft van ledenvergadering is er een lezing van Diliaan Welink over de wilde bij.

In veilige handen

Kinderen moeten zich overal veilig voelen, niet alleen thuis, maar ook in hun omgeving, op school en bij georganiseerde activiteiten. Omdat IVN activiteiten organiseert waarbij vrijwilligers werken met kinderen, moeten we zorgen dat we die veiligheid kunnen garanderen. Ze moeten zich niet gekwetst voelen door ongewenst of intimiderend gedrag.

Een grens wordt makkelijk overschreden. Spelsituaties kunnen

soms spontaan uitgroeien tot stoepartijen of bij heimwee worden kinderen getroost. Jonge kinderen komen bij volwassenen spontaan uitrusten of knuffelen. Het gaat dan om functionele intimiteit, maar het kan uitmonden in ongewenste intimiteit. Met de afspraken die we als IVN Westerveld in het protocol 'In Veilige Handen' beschrijven, wil we het risico op ongewenst gedrag en seksueel misbruik verminderen.

In het protocol beschrijven we wat we

onder ongewenst gedrag verstaan. Het gaat in het kort bijvoorbeeld pesten, inbreuk op privacy, discriminatie, overmatige drank- of drugsgebruik of seksueel misbruik. Landelijk heeft IVN een uitgebreide notitie geschreven. In die notitie vind je omgangsregels, gedragscode en protocol. Je vindt informatie op www.inveiligehanden.nl

Een onderdeel uit het protocol is dat vrijwilligers, die met kinderen, jeugd of minder weerbare mensen werken,

een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) overleggen. Elke Nederlander kan een VOG aanvragen bij de gemeente. IVN heeft gezorgd dat vrijwilligers onder de 'Regeling Gratis VOG', een gratis VOG kunnen aanvragen.

Wil je als afdeling voor die regeling in aanmerking komen, dan moet je aan een aantal voorwaarden voldoen. Je moet

- Omgangsregels beschrijven.

Die regels moet de ledenvergadering vaststellen

- Een vertrouwenscommissie of vertrouwenspersoon benoemen. In geval van vermoeden van ongewenst gedrag, kun je daarmee contact opnemen
- Een gedragscode beschrijven
Wat doe je als ongewenst gedrag wordt geconstateerd?

In de notitie van IVN Westerveld

hebben we de procedure en toelichting uitvoerig beschreven. De 'Omgangsregels IVN-afdeling Westerveld' en 'Gedragscode voor omgang met minderjarigen' zijn beschikbaar als bijlagen op onze website. De afdeling zorgt dat elke vrijwilliger die gedragscode ondertekent. Samen met een VOG en kopie van ID/paspoort/rijbewijs wordt die ondertekende code in het archief van de afdeling opgeslagen.

IVN Natuurkoffer

De IVN-Natuurkoffer zit boordevol ideeën om ouderen een 'groen uitje' te geven zonder de deur uit te gaan. Jan Westera uit Zwolle is de bedenker van de Natuurkoffer. Inmiddels is dat project overal in het land door afdelingen uitgevoerd.

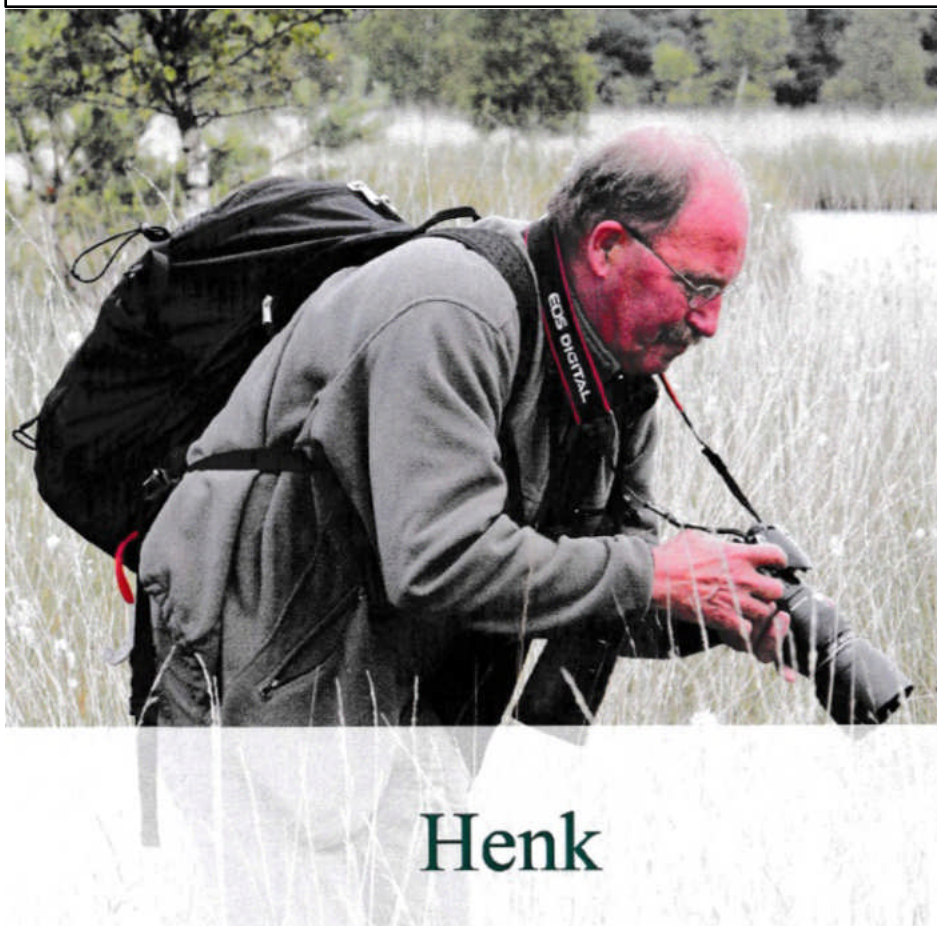
Tijdens deze natuuractiviteit komen onder meer prachtige natuurfoto's van de seizoenen op tafel. Dit is de aanleiding om ouderen uitleg te geven en vragen te stellen. De natuuractiviteit wordt begeleid door IVN-Natuurgidsen, vrijwilligers en werknemers van verpleeg- en verzorgingshuizen.

Er zijn IVN-Natuurkoffers gemaakt voor de lente, zomer, herfst en winter en stimuleren ouderen om hun zintuigen te prikkelen. De geur van verse dennennaalden, het zien van mooie natuurbeelden, het voelen van takken, bladeren en het proeven van bijvoorbeeld bramen en bosbessen roept herinneringen op. Het bijzondere van onze zintuigen is, dat het herinneringen kan ophalen die diep geworteld zijn.

En dat is wat er gebeurt: de natuur biedt aanknopingspunten voor een gesprek over en herinneringen aan vroeger. Het kan gaan over de kindertijd, jeugdherinneringen, het gezinsleven, oude gewoonten of over werk.

Henk en natuur, ze horen bij elkaar

Deze foto van Henk Barendsen is treffend. Zijn brede interesse komt hier goed tot uitdrukking: Niet alleen een fotograaf die geniet van de natuur maar ook bepakt met een volle rugzak. Hij droeg onnoemlijk veel bij zich aan kennis, visie en liefde voor mensen.

Zo hebben wij hem in die 25 jaar bij IVN leren kennen.

25 jaar geleden stond hij aan de wieg van de afdeling IVN Westerveld. Hij heeft mee vorm gegeven aan een sfeer van samen ergens voor gaan, genieten en schouders eronder zetten. Hij genoot ervan zijn natuurkennis op een leuke manier over te kunnen brengen.

Naast zijn jarenlange bestuurswerk was hij ook actief in vele werkgroepen. Zijn brede interesse voor de natuur komt hierbij op allerlei

gebied tot uiting als nachtvinders, inventarisatie jeneverbessen, zorg voor adders, bembelbeheer, bemanning van de IVN-kraam, en ga zo maar door. Een bevlogen man met een missie. Tegelijkertijd aimabel en bescheiden. Niet voor niets erelid van onze afdeling.

Natuur is belangrijk, maar de IVN is er ook voor de mensen onderling. Het samen zijn en samen doen.

Ja, als ik aan Henk denk dan denk ik aan: nachtvinderexcursies, breed georiënteerd, mensen met elkaar verbinden, een enorme kennis, adderwallen, penningmeester, respect voor mens en natuur (Hij zei wel eens: 'wij zijn te gast in de natuur! vergeet dat niet'), planten, orchideeën,

anderen erbij betrekken - niet een bestuur op afstand willen zijn, educatie, fotografie, mensen laten doen waar ze goed in zijn, genieten en ondersteunend.

Ook was hij een mentor voor velen, zo ook voor mij toen ik zo'n 2 jaar geleden in het bestuur kwam. Ik gebruikte hem als vraagbaak, en het was altijd een feest hem iets te vragen, alleen al door zijn enthousiasme waarmee hij je de ins en outs, met zijn visie daarbij, vertelde.

Zijn liefde voor het mensenwerk zag je terug in de wijze waarop hij bij excursies op een pakkende manier zijn natuurkennis deelde, je nieuwsgierig wist te maken. Zoals hij iedereen, van groot tot klein, wist te boeien. Bewonderenswaardig. Een voorbeeld voor velen.

Maar het komt ook terug in zijn visie ten aanzien van IVN. Hij zei wel eens: "De IVN is er voor de mensen, zorg dat je die pakt en weet te raken. Natuur is belangrijk, maar de IVN is er ook voor de mensen onderling. Het samen zijn en samen doen. Verbondenheid van de leden met de afdeling, dát is belangrijk!"

Een visie die hij uitdroeg en waar hij voor ging, ook binnen het bestuur.

Mooi om dit als afdeling verder vorm te blijven geven.

Een bijzonder mens is overleden.

Tekst: Mariken Hornman

Als de Gentiaanblauwtjes konden spreken...

Zaterdag 12 december ontving ik het droevige bericht dat Jelle de Vries is overleden. Jelle was een kopstuk op vlindergebied in Drenthe. Hij had met name een grote passie voor de Gentiaanblauwtjes. Tien jaar geleden is het Project Heide- & Veevlinders in opdracht van de provincie Drenthe gestart. Als onderdeel van dit project is in 2006 op initiatief van Jelle de Vries 'de Blauwe Brigade' opgericht. Hij was de *founding father*.

Hij zette de te plaggen strookjes uit voor de verschillende Natuurorganisaties in Zuidwest Drenthe. Als coördinator had ik een heel prettig en persoonlijk contact met Jelle. Elk jaar bracht hij de handgetekende kaartjes van de plagstroken. Vaak hadden we even telefonisch contact of gingen samen het veld in om het terrein te verkennen.

Elk jaar, tot hij het lichamelijk niet meer aan kon, verzorgde hij een excursie voor de Blauwe Brigade. We gingen in juli altijd op zoek naar het Gentiaanblauwtje. Het was een feest

om met hem door het veld te struinen.

Hij bleef zich inzetten voor het Gentiaanblauwtje. Zijn inzet droeg ertoe bij dat in Zuidwest Drenthe (Dwingelderveld en Drents-Friese Wold) nog steeds de grootste populatie Gentiaanblauwtjes van

Nederland is.

Namens alle Gentiaanblauwtjes: Jelle bedankt voor je tomeloze inzet.

Margreet van der Valk en overige deelnemers Blauwe Brigade

De ontdekking van een natuurgebied

Tekst: Albert Raven

Maar liefst twee procent van het landoppervlakte van Nederland, dat is ca. 52.000 ha., bestaat uit wegbermen. Dat is de moeite waard zeker als je dat afzet tegen de vier procent van ons land wat natuurgebied is. Voor Westerveld liggen de verhoudingen uiteraard anders. De meeste wegen zijn gemeentewegen. In Westerveld ligt 637 km aan wegen, waarvan 576 km van de gemeente zijn. (CBS) Bedenk dat bermen lintvormig zijn en gebieden met elkaar verbinden.

Ik had eerst in de titel 'nieuw natuurgebied' geschreven. Dat 'nieuw' klopt niet omdat Prof. Piet

Zonderwijk al rond 1970 voor Staatsbosbeheer zijn eerste adviesnota schreef over natuurvriendelijk beheer van wegbermen. De praktijk was dat bermen óf als gazon werden beheerd óf werden geklept. Beide niet bevorderlijk voor flora en fauna. Zonderwijk stelde voor om bermen een tot twee keer per jaar te maaien en het maaisel af te voeren.

Nu 45 jaar later is het nog steeds niet vanzelfsprekend dat gemeentes, wegbeheerders de waarde van de bermen voor natuur zien en adequaat beheer toepassen.

Bermen op de agenda

In het voorjaar van 2014 kwam plots

het onderwerp bij ons (bestuur IVN Westerveld) op de agenda. Een gemeentelijke grasmaaier deed wat hij moest doen namelijk gemeentelijk gras maaien. Maar op zijn route door Vledder lag een veldje met bloeiende pinksterbloemen en deze werden eveneens gemaaid. Via Twitter ontstond er een kleine uitwisseling. Gestart door André Donker, toen nog inwoner van Vledder, hij vond het een slechte zaak dat de pinksterbloemen werden gemaaid. Bestuursleden van IVN Westerveld wisselden van gedachten per email. Henk Barendsen gaf als zijn mening dat hij zorgen had over veranderingen in de natuur in zijn omgeving. Henk

Foto André Donker

trok het breder: niet alleen de Oranjetipjes in Vledder misten hun oinksterbloemen, je zag overal de achteruitgang. Hij noemde weidevogels en insecten.

Als bestuur gingen we onze leden polsen, dit gebeurde per e-mail. Een aantal leden reageerden met situaties en voorstellen. Wij besloten op onderzoek uit te gaan naar het beheer van bermen en openbaar groen. Dus het groen wat vooral door de gemeente wordt beheerd. Wat zijn de uitgangspunten bij het beheer? Kunnen wij als IVN hier iets bijdragen? Met Henk Barendsen als voortrekker gingen we oriënterend in gesprek met ambtelijk Westerveld. In totaal vond er drie keer een gesprek plaats in wisselende samenstelling. Deze gesprekken waren zoals gezegd oriënterend. We stellen vast dat er interesse is bij de gemeente voor ecologische bermenbeheer. Binnen onze gemeente wordt hier en daar al iets gedaan, b.v. Boermarke Wapserveen.

Uit de notulen van onze bestuursvergadering, waar gebrainstormd werd over het onderwerp:

“Ideeën, opmerkingen: Bermen belangrijk als verbindingzone. Monitoring door

vrijwilligers. Cursus hiervoor aanbieden. Kiezen van waardevolle bermen. In goed contact, c.q. overleg met bewoners. Bewoners, die het belang zien, kunnen paaltjes plaatsen: Hier niet maaien.”

En Henk Barendsen formuleerde zijn

droom: “De gemeente Westerveld wijst een aantal bermen aan als ecologisch waardevol en ze worden adequaat beheerd. Er is overleg met bewoners en er wordt goed gecommuniceerd, er is voorlichting over waarom het zo gedaan wordt. In vijf jaar is hiermee een sprong voorwaarts gemaakt.”

In april 2015 bedenkt Henk een plan om meer mensen te betrekken bij het onderwerp. De bermen in kaart brengen. Waar zijn ze al mooi en waar is winst te behalen. Een bijeenkomst met onze leden en belanghebbenden samen met gemeente en terreinbeheerders. Deze bijeenkomst is er niet gekomen. We

hebben de droom en ideeën van Henk niet laten varen, maar er nog geen vorm aan gegeven. Wel hebben we ons licht opgestoken in de provincie:

We gingen mee met de bermenwandeling in Assen 25 mei 2014. De excursie werd georganiseerd door IVN Assen, gemeente Assen en KNNV. Hier ligt de start van natuurlijk beheer 25 jaar terug. Destijds werd was de orchis (rechter foto) signaleerd in een wegberm. Deze wegberm en dus ook de orchis werd regelmatig gemaaid en kwam niet aan bloeien toe. Er ontstond een discussie op het gemeentehuis tussen de wegenambtenaren en de groenambtenaren over wie er moest gaan over de bermen Deze nogal principiële discussie werd gewonnen, wellicht mede door de orchis, door groen. De orchis werd niet meer telkens afgemaaid.. Teleurstellend

was dat hij ondanks gunstig beheer toch verdween.

De mensen in Assen gaven als groot knelpunt aan om over te gaan op ecologisch beheer de wensen van bewoners. Veel bewoners gaan voor recht, strak en netjes. Het kost veel moeite om duidelijk te maken waarom het beheer op een gegeven moment wijzigt.

We bezochten de themabijeenkomst PND – Onderhoud van bermen en waterlopen op 17 september 2015.

Het Platform Natuuronderzoek Drenthe Is in het voorjaar 2015 gestart. Het bestaat uit natuuronderzoekers, maar is vooral

bedoeld om mensen en kennis bij elkaar te brengen. Er wordt gewerkt aan een website, maar deze is nog niet in de lucht.

De themamiddag is erg interessant voor zowel de mensen die wat te zeggen hebben over hoe de trekkers rijden en maaien. Mensen, die werken voor beheerders. We begrijpen dat er een nog niet zo'n grote groep, maar wel groeiende groep mensen is die het belang zien van natuurlijk beheer. Wij IVN'ers spitsen onze oren en het is een boeiende middag met drie erg interessante presentaties én aan het eind van de middag een excursie in de regen als toegift.

Conclusies deze middag zijn :

Er is veel kennis aanwezig hoe beheer zou moeten werken. Maar de praktijk is vaak weerbarstig.

- tekort geld door bezuinigingen, tekort aan kennis van uitvoering, tekort aan tijd, intern en extern ontbreekt soms, ambitie is vaak niet hoog.
- Hoe zorg je dat de praktijk wordt omgebogen naar mooie, waardevolle bermen en watergangen?
- Wie hebben er allemaal mee te maken en hoe zorg je voor een goede samenwerking?
- Ecoloog / trekkemachinist / wethouder / buurman, buurvrouw / beleidsmedewerker

Zorg voor enthousiast (vast) personeel die begrijpen waar je mee bezig bent.

Meer kennis op scholen – inzicht in natuur.

Goede communicatie is belangrijk. De burger weet vaak niet hoe het zit. Waarom is biodiversiteit nodig? Daarom burgers er meer bij betrekken. Interactie door burgers mee te nemen naar buiten. Geldt ook voor boeren/landeigenaren. Liefst alle lagen (gemeentebesturen enz.) erbij betrekken.

- Samenwerken met natuurorganisaties / boeren.
- Aangeven dat het om ecosystemen gaat.
- Maaibeleid: ook de aannemer/uitvoerder moet het verhaal kunnen vertellen.

Op deze middag is één van de inleiders Arie Koster. Dr. Arie Koster is een eminent kenner van de inheemse flora en fauna (wilde bijen o.a.) en auteur van een aantal belangrijke vakboeken over ecologisch groenbeheer (in de praktijk). Hij is een enthousiasmerende verteller en mooi is dat je veel van zijn kennis op internet kunt raadplegen. Er zijn verschillende website te vinden via Google, trefwoorden: Arie Koster bijen

Dave Goulson

Henk Barendsen attendeerde ons op Dave Goulson. Het is een gouden tip. Dave Goulson is een Britse hoogleraar in de biologie en hij is gespecialiseerd in de hommelmel. Hij is de auteur van Een verhaal met een angel, dat als een veel omvattende monografie van de hommelmel kan worden beschouwd. Het

boek is in Engeland genomineerd geweest voor een literaire prijs (non fictie boeken). Ben je eenmaal gegrepen door de boeiende verhalen over de hommelmel dan kun je zijn volgende boek 'A Buzz in the Meadow' lezen. Ook dit is in het Nederlands vertaald als 'Geroezemoes in het gras'.

Hij liet het niet alleen bij de wetenschap en leuke boeken schrijven

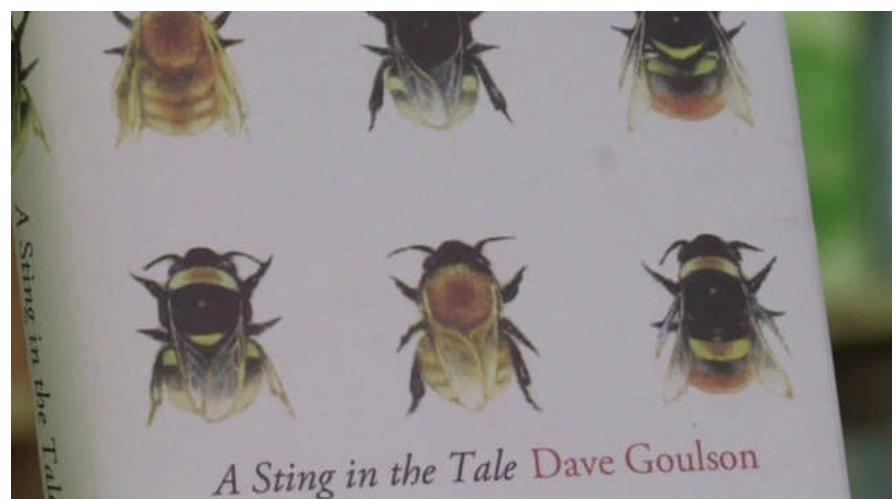
samen met een aantal studenten werd rond 2005 de Bumblebee Conservation Trust opgericht.

De BBCT is een doorslaand succes, in het Verenigd Koninkrijk storten duizenden mensen zich op het terugbrengen van bloemrijke leefgebieden voor hommelmels. In tuinen, maar ook op het platteland.

Tenslotte

Dit artikel gaat over de ontdekking van een natuurgebied. Mooi zou het zijn als de komende tijd mogelijk blijkt om aan te sluiten bij al heel wat gemeenten waar de bermen gebruikt worden om met name insecten weer meer kans te geven. Bovendien ziet het er ook mooier uit. Het is wel een kwestie van lange adem.

Wordt vervolgd.

Held in het veld: Barbara Mahler

IVN Westerveld heeft vele leden die ieder op hun eigen manier van de natuur houden en deze liefde voor de natuur gaarne met anderen delen. Dit gebeurt ook weer op diverse manieren. Zo hebben we vele helden in het veld. In deze nieuwe rubriek kun je lezen over Barbara Mahler die in Lhee woont.

Tekst: Ria Duiven

Wat betekent natuur voor jou?

“De betekenis van natuur voert terug naar mijn jeugd”. Barbara groeide op in een klein stadje maar elk weekend werd er een bezoek gebracht aan het boerenbedrijfje van haar opa. Het helpen met de oogst en het buiten zijn betekende veel voor haar. Tijdens haar jeugd vertoefde ze graag bij de leemkuilen op een terrein van een steenfabriek. Daar was na de afgravingen een indrukwekkend natuurgebied ontstaan. Zomaar zitten en kijken wat er om je heen gebeurt, vond ze fascinerend. Er was al vroeg een besef bij haar dat je iets moet doen om de natuur te behouden en te beheren. Barbara voelt zich erg in haar element in de natuur. Als vakantiebestemming vindt ze een ongerept natuurgebied een prima stek om in te vertoeven.

Sinds wanneer ben je lid?

“Ik ben in 2012 lid geworden van IVN Westerveld”.

Het is belangrijk dat verschillende groepen aandacht krijgen, namelijk de kinderen, volwassenen en ouderen.

Hoe ben je betrokken geraakt bij het IVN?

“Ik heb 24 jaar in Brabant gewoond. In Boxtmeer was een IVN afdeling. Ik bezocht daar excursies en hielp mee aan activiteiten met kinderen.”

Wat waren je activiteiten binnen het IVN?

Barbara heeft de natuurgidsencursus gevolgd in Norg en is geslaagd in juni 2015. Samen met Marjan Bralten heeft ze twee keer de ‘oktobermaand kindermaand’ van het IVN georganiseerd. En samen met Henk Barendsen, die haar mentor was tijdens de natuurgidsencursus, raakte ze betrokken bij het opschonen van de adderwal in het Dwingelderveld. Verder waren er activiteiten met kinderen zoals een boomfeestdag.

Wat zijn je activiteiten nu?

“Ik ben nu lid van de werkgroep jeugdeducatie bij het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten. Zo ben ik gids bij de wildwandelingen voor gezinnen. Verder help ik ieder jaar mee aan de ‘Big Five’. Het is een activiteit in de natuur gedurende een week van het IVN in samenwerking met Natuurmonumenten bestemd voor kinderen van basisscholen uit de buurt.”

Welke activiteiten hebben je interesse?

“Ik vind het leuk om excursies van het IVN bij te wonen.” Barbara vindt het belangrijk om kinderen dingen te laten beleven in de natuur. Het heeft bij haar zelf indruk gemaakt als kind, maar ook nu nog, om aan de rand van het bos een buizerd te zien overvliegen en vervolgens een ree te zien. Deze verwondering beleven als kind is een belangrijke ervaring volgens Barbara, hoewel er heden ten dage veel concurrentie is met de smartphone en tabloid.

Wat zijn belangrijke activiteiten van het IVN volgens jou?

“Het is belangrijk dat dat verschillende groepen aandacht krijgen, namelijk de kinderen, volwassenen en ouderen. Voor volwassenen zijn activiteiten waarvoor veel belangstelling is belangrijk. De cursus ‘waar wij wonen’ is daar een goed voorbeeld van. Kinderen de natuur inhalen is belangrijk omdat kinderen de toekomst zijn.”

Welke plant spreekt jou erg aan?

Barbara heeft veel respect voor de kracht van een solitaire boom die zich staande weet te houden door de seizoenen en de tijd heen. Het geeft een bepaald gevoel van respect door tegen zo’n boom aan te leunen.

Welk dier heeft een bijzondere betekenis voor jou?

“Ik heb een fascinatie voor kleine dieren als de mier die een ingewikkelde manier van leven heeft.”

Natuur biedt kracht, hoop en troost

Tekst: Margreet van der Valk

Afgelopen september ben ik na 40 jaar werken, waarvan 22 jaar in de oncologie, met prepensioen gegaan. Mijn functie als verpleegkundig consulent had veel raakvlakken met mijn passie als natuurgids. Patiënten met kanker en hun naasten komen op volkomen onbekend terrein en als verpleegkundig consulent loop je samen met de patiënt en naasten het behandeltraject door.

Met name chemotherapie slurpt energie en spierkracht en neemt eetlust weg. De patiënt wordt gestimuleerd om in beweging te blijven. Mijn advies was meestal iedere dag te gaan wandelen in het bos of op de heide. Wandelen in de natuur geeft afleiding en buitenlucht geeft trek. Het werkte vaak goed. Er zijn ook studies verricht die aantonen dat patiënten die tijdens chemotherapie in beweging blijven, eerder herstellen van bijwerkingen en het werk sneller kunnen hervatten. De natuur geeft de patiënt weer kracht.

Maar helaas waren er ook patiënten met een uitgezaaide ziekte, die niet meer konden genezen. Deze mensen leefden vaak per seizoen. Vaak kreeg je te horen, maak ik de volgende lente of zomer nog mee? Ook hun wereldje was klein. Mijn ervaring is dat deze patiënten oog kregen voor de natuur vlakbij zoals hun bloeiende tuin, broedende tuinvogels of rondfladderende vlinders. Beginnend leven geeft vaak hoop.

Naast de uitleg van de behandeling die ik als professional gaf, was er ook ruimte voor meer persoonlijke gesprekken. Een flink aantal patiënten genoten van mijn natuurbelevissen, zoals de jaarlijkse dassentelling, het tellen van de eitjes van het Gentiaanblauwtje en de activiteiten met de Snuffelklup. Door mijn contacten met de terreinbeheerders kon ik ook regelen dat er natuurboeken (o.a. Paarse Pracht van Albert Kerssies) en zoekkaarten (vlinders en vogels) kwamen op de chemokamer. In de inpadige

sprekkamer hangen twee mooie grote foto's (Kliplo en Lheebroekerzand) van Albert Henckel. Deze foto's waren vaak een goede afleiding na slecht nieuws gesprekken. De natuur kan op deze manier de gedachten aan kanker even parkeren.

Het meest is mij een patiënt bijgebleven die heel filosofisch over het gebied van de Ruiten Aa bij Smeerling kon vertellen. Hij kende het gebied al vanaf zijn jeugd. Tot vlak voor zijn dood kwam hij wekelijks op zijn favoriete plek. Naast de familie maakte hij mij deelgenoot dat hij daar zijn laatste rustplek had uitgezocht. Na de crematie werd zijn as daar verstrooid. Een paar weken na zijn overlijden brachten zijn partner en zoon mij de foto van deze bijzondere plek: een kleurig bloemrijk grasland aan de oever van de Ruiten Aa. Op deze wijze biedt de natuur troost.

'Van buiten word je beter'

'Van ellende gaat geen mens eerder dood', kopte Dagblad Trouw op 10 december. Een Britse studie toonde aan dat gezondheid vaak samengaat met geluk, maar dat er geen oorzaakelijk verband is. Er is wel steeds meer wetenschappelijk bewijs voor het positieve effect van natuur op gezondheid. En natuur kan mensen ook gelukkig maken.

Tekst: Rien Cardol

*En langs het tuinpad van m'n vader
Zag ik hoge bomen staan
Ik was een kind, hoe kon ik weten
Dat dat voorgoed voorbij zou gaan*

Het dorp van mijn jeugd

Bovenstaand refrein van een oud liedje van Wim Sonneveld doet mij denken aan het dorp van mijn jeugd. In Tuindorp Oostzaan, onder de rook van Amsterdam, struinde ik door de

polders en kromp ik in hoge bomen. Gelukkig gaven mijn ouders mij de ruimte, zonder overdreven bezorgdheid en toezicht. Ik was een 'scharrelkind', denk ik nu. Ik weet niet of het mij gelukkig maakte – het was er 'gewoon' – maar toen ik op mijn elfde naar de stad moest verhuizen maakte dat mij wel ziek. Gelukkig bleek er midden in de zestiger jaren voor een tiener veel te beleven in de grote stad. Het Vondelpark was om de hoek; zelfs flower power bleek gezond.

Groen is gezond

Jolanda Maas, onderzoeker aan de Vrije Universiteit, promoveerde in 2000 op een onderzoek naar de effecten van een groene leefomgeving

op gezondheid. Agnes van den Berg, inmiddels hoogleraar natuurbeleving in Groningen, schreef in 2001 het essay 'Van buiten word je beter'. Beiden tonen aan – ook met veel buitenlands onderzoek – dat mensen die in de buurt van groen wonen gezonder zijn: ze gaan minder naar de huisarts en hebben minder last van depressie, diabetes en longklachten.

Natuurlijk zijn er voor de relatie tussen natuur en gezondheid ook bemiddelende factoren. Frisse lucht, zonlicht en buitenspelen bijvoorbeeld. Kinderen in een groene omgeving spelen vaker buiten en hebben minder vaak last van overgewicht. Buitenspelen heeft – net als sport – een positieve invloed op motoriek en creativiteit. Bewegen is goed:

sommige scholen zetten zelfs 'fietsen' in de klas omdat kinderen makkelijker leren als ze tijdens de les mogen bewegen.

In een prachtige column in deze Adder vertelt Margreet van der Valk vanuit haar eigen ervaring met kankerpatiënten: "Er zijn ook studies verricht die aantonen dat patiënten die tijdens chemotherapie in beweging blijven, eerder herstellen van bijwerkingen en het werk sneller kunnen hervatten. De natuur geeft de patiënt weer kracht."

Vluchtheuvel voor de geest

Er is met groen echter nog iets anders aan de hand. Agnes van den Berg toonde aan dat alleen al het kijken naar natuur stress vermindert. Er zijn meerdere verklaringen.

Wetenschapsjournalist Mark Mieras beschrijft er een in een factsheet van IVN. Hersenonderzoekers verklaren de stressreductie van natuur door de 'aandachtspoort' in onze hersenen.

"Twee concurrerende aandachtsystemen maken gebruik van dezelfde poort: het ene wordt gestuurd door prikkels van buiten, door geluiden, kleuren en bewegingen. Deze 'onvrijwillige aandacht' rent als een jonge hond aan achter wat we om ons heen horen en zien. Daarnaast hebben we de 'gerichte aandacht' die gestalte geeft aan onze innerlijke plannen en doelen. De stedelijke omgeving doet een zwaar beroep op de onvrijwillige aandacht. De gerichte aandacht moet hard werken om de prikkels te negeren, wat een zwaar beroep doet op de reserves in de hersenen. Raakt de accu leeg dan lopen de gerichte aandacht, de zelfcontrole en het werkgeheugen terug. ... Planten en bomen laten de onvrijwillige aandacht met rust en vormen zo een vluchtheuvel voor de geest." Kijken naar groen is dus gezond.

In de praktijk

Terug Naar de praktijk. Eefje van Wissen werkte 43 jaar voor IVN en is

nu vrijwilliger op het landelijk kantoor. Ze kan mooi vertellen over het project 'Kind en dier in het ziekenhuis'. IVN'ers begonnen in 1974 zieke kinderen op te vrolijken met levende dieren. Ze namen biggetjes, geiten en schapen, die zij voor dit doel 'leenden' van de kinderboerderijen, mee naar ziekenhuizen. Contact met dieren bleek goed voor de gezondheid én de ontwikkeling van de kinderen. Wim Rademaker kreeg er in 1998 de 'Met Dieren Meer Mens Award' voor van TROS-TV.

Levende dieren in het ziekenhuis lijken nu nauwelijks meer voorstelbaar. Hoewel? Het Delftse Reinier de Graaf Gasthuis denkt na over een 'huisdierensprekkuur' voor jonge patiëntjes. En de Zwolse IVN'er Jan Westera bedacht de natuurkoffer waarmee hij verzorgingshuizen bezoekt. In zijn koffertje zitten foto's van landschap en natuur in de omgeving, maar ook takken, veren, schelpen en bessen. Mensen met Alzheimer genieten ontzettend van de herinneringen die de koffer oproept. Het voorbeeld van Jan wordt inmiddels overal in het land nagevolgd.

Gezond wandelen

Steeds meer IVN-afdelingen ontwikkelen activiteiten onder de noemer natuur en gezondheid. Vaak gaat het om gebruikelijke activiteiten als wandelingen en excursies. In Noord-Holland doen diverse afdelingen mee aan 'gezond natuurwandelen'. Daarmee bereiken zij een heel nieuwe doelgroep met hun activiteiten.

Een specifiek voorbeeld is IVN Biowalking voor – onder andere - diabetespatiënten. Samen met een diabetesdeskundige en een IVN-gids gaan patiënten de natuur in. Daar leren zij beter naar hun eigen lichaam te luisteren zodat ze onderweg geen hypo krijgen: de angst daarvoor is vaak een reden om de natuur te

mijden. Twee derde van de deelnemers – zo constateert Jolanda Maas die het Biowalk-experiment onderzocht – voelde positieve effecten van natuur op hun gezondheid, sommigen gaan zelfs minder medicijnen gebruiken. Eén derde gaat nu vaker en met meer zelfvertrouwen de natuur in.

Verhalen van de natuur

Cabaretier Mark Boddé schreef een boek over zijn depressie. Daarin vertelt hij over helende bezoeken aan het Kralingse Bos. "Ik vond natuur altijd een saai ding; geef mij de stad maar. Daar heb je cafés en versierbare meisjes, en bioscopen en restaurants. In de natuur alleen maar bomen en struiken die allemaal op elkaar lijken, en vogels die te snel vliegen om ze te kunnen herkennen... Natuur was suf. Maar nu lijkt het alsof alles om me heen tot me spreekt. De bomen en de vogels hebben allemaal een verhaal, en ik moet ernaar luisteren."

IVN'ers leren mensen naar de verhalen van de natuur te luisteren: steeds vaker ook zieke mensen, dementerende mensen. Om het dorp van hun jeugd terug te vinden of gewoon voor een beetje geluk en gezondheid. Het Reinier de Graaf Gasthuis geeft kinderen een 'ontslagpakketje' mee met speurtochten, een folder met groene excursies in de buurt, Scharrellkids-zoekkaarten en een loop. Want groen doet goed!

Meer lezen over natuur en gezondheid? Kijk o.a. op:

- www.ivn.nl/projecten/natuur-gezondheid
- www.ivn.nl/grijsgroengelukkig
- www.Beterinhetgroen.nl
- www.gezondnatuurwandelen.nl

Tekst: Albert Raven, Jan Nijman

Op 1 juli 2016 komt er een nieuwe wet natuurbescherming. Die wet komt in de plaats van drie andere wetten die nu nog gelden: de Natuurbeschermingswet, de Boswet en de Flora- en Faunawet. De Natuurbeschermingswet regelt de natuurbescherming van gebieden. De Flora- en faunawet beschermt in het wild voorkomende diersoorten en plantensoorten. In de wet staat wat wel en niet mag, bijvoorbeeld op welke dieren je mag jagen. Bovendien beschermt deze wet tegen invasieve uitheemse soorten. En de Boswet beschermt de Nederlandse bossen. In de boswet staat bijvoorbeeld wat je moet doen als je bomen wil kappen.

Deze drie wetten worden dus samengevoegd tot een nieuwe wet. Via deze nieuwe wet wordt de bescherming van kwetsbare gebieden, dier- en plantensoorten geregeld. In de nieuwe wet worden 945 soorten dieren en planten actief beschermd. De provincies krijgen de regio over het natuurbeleid, voorheen was dat de rijksoverheid. Zij moeten afwegingen maken voor vergunningen en

onthefingen. En in overleg met jagers en natuurorganisaties moeten ze vooraf een faunabeheersplan maken waarin staat welke activiteiten nodig zijn voor een evenwichtige natuur. Na het jachtseizoen moeten de jagers volgens de nieuwe wet laten weten welke dieren zijn afgeschoten. Dit zorgt voor beter inzicht in de jacht.

Ook de provincie Drenthe moet plannen maken en stelt daarom nu al beleidsregels vast. Provincie Drenthe wil dat doen met betrokken partijen en belanghebbenden. Begin december heeft de provincie daarom voor een informatiebijeenkomst in Lhee begin december verschillende organisaties uitgenodigd, waaronder IVN Westerveld. Wij hebben daarom aan die bijeenkomst deelgenomen. Er was veel belangstelling. Er waren 65 deelnemers waarvan opvallend veel vertegenwoordigers van de wilbbeheereenheden, de jagers.

De avond begon met een korte inleiding over de nieuwe wet, waarna de deelnemers in drie sessies uiteenging. In onze sessie 'Natuur' werd veel tijd besteed aan de uitleg van hoe een Algemene Maatregel van

Bestuur tot stand komt en werkt. Deze is nog in de maak en hier zullen meer concrete zaken in geregeld worden.

Een opmerking uit de zaal was dat er veel zorg bestaat over het behoud van niet beschermde natuur zoals wegbennen en houtwallen. De deelnemers kwamen met het idee om met algemene werkwijzen of gedragscodes te komen, zodat je kunt werken aan het behoud van deze natuur en de soorten die er hun habitat in vinden. Je kunt dan denken aan richtlijnen voor bembbeheer of onderhoud van sloten.

De provincie heeft alle informatie, waaronder verslag en presentaties van deze bijeenkomst bij elkaar gezet op hun website: www.provincie.drenthe.nl/natuurbescherming. Meer informatie over de wet vind je ook op www.rijksoverheid.nl, kijk onder onderwerpen bij 'natuur en biodiversiteit'

Eikenprocessierups is in opmars

De eikenprocessierups is in opmars, ook in het Noorden. Er zijn natuurlijke vijanden, maar het probleem is nog niet opgelost.

Tekst Jan Nijman

Noord Nederland krijgt steeds meer last van eikenprocessierupsen, schrijft Naturetoday.com eind november. Het aantal rupsen groeit. Zo is in Friesland het aantal rupsen in een jaar tijd met 10 procent gestegen. In vergelijking met 2013 was die stijging zelfs 65 procent. Ook in andere provincies neemt het aantal rupsen toe zoals Groningen, Flevoland, Gelderland. Het Kenniscentrum Eikenprocessierups, dat als doel heeft kennis over dit beest te vergroten en beschikbaar te maken, volgt jaarlijks de ontwikkeling van deze rups.

Onderzoek

Dat doet het centrum door feromoonvallen op te hangen. Die vallen scheiden een lokstof af, waardoor de vlinders van de soort (*Thaumethopea processionea*) worden aangetrokken. Je ziet ze soms wel in eikenbomen hangen. Afgelopen jaar zijn er 1700 feromoonvallen opgehangen, de meest vallen hingen in Drenthe. Een van de drijvende krachten achter dit kenniscentrum is Silvia Hellingman uit Wapserveen die veel onderzoek doet aan de soort. Zo heeft ze verschillende natuurlijke vijanden geïdentificeerd.

De eikenprocessierups heeft zich vanaf het begin van de jaren 90 verspreid over heel Nederland. De eerste melding van de soort kwam uit een wegbeplanting in het zuiden van Noord-Brabant, sindsdien ruikt de soort op. De rups is een warmteminnende soort, de geografische uitbreiding wordt wel toegeschreven aan de effecten van klimaatverandering. Uit historische gegevens blijkt dat de soort in vanaf 18e eeuw af en toe in Nederland werd

gevonden. In de eerste helft van de 20e eeuw was de soort afwezig. Nu ruikt de soort verder op. Vanaf 2009 werd de soort ook in onze regio gevonden. Steeds vaker zie je in de zomer bomen met een rood-wit lint met de waarschuwing Eikenprocessierups!

Irritatie

Die waarschuwing is nodig omdat de rupsen irritatie kunnen veroorzaken. De rupsen zijn bezet met kleine pijlvormige brandharen. Na vervelling kunnen die haren door de lucht zweven. Als je er mee in aanraking komt, kun je een jeukende huid krijgen met rode uitslag en een rood ontstoken oogwit. Helemaal vervelend is het wanneer je de haren inademt, dan zorgen ze voor irritatie en ontstekingen van slijmvliezen in neus keel en oren.

De eikenprocessierups is de rups van een nachtvlinder en leeft vooral in eiken. In mei, juni en juli kunnen ze een boom massaal kaalvreten. Kenmerkend zijn nesten in de bomen, dat zijn dichte spinsels van vervellinghuidjes, uitwerpselen en brandharen. Als het eikenblad op is, gaan de rupsen in processie langs de stam op zoek naar nieuwe eikenbladeren. De vlinders leggen komen in de periode van juli tot oktober uit de poppen. De vrouwtjesvlinders verplaatsen zich niet echt ver: zo'n 2 tot 10 kilometer. Ze leggen de eieren in pakketten van 30 tot 300 eieren. De rupsen ontwikkelen zich al tijdens de winter in de eieren. Zo gauw het warm wordt in het voorjaar, kruipen ze uit het ei en gaan op zoek naar blad.

Bestrijding

Je kunt die rupsen bestrijden. Natuurlijk zou dat met insecticiden kunnen, maar om heel veel redenen is dat niet handig. Soms gaan

wegbeheerders de rupsen met een soort stofzuiger te lijf. Onder leiding van Hellingman zijn in onze regio diverse proeven gedaan met een biologisch middel. Je zou een bacteriepreparaat kunnen gebruiken op basis van *Bacillus thuringiensis*. Deze bacterie maakt een gifstof die schadelijk is voor veel rupsensoorten, ook rupsen die je niet wil bestrijden. Een ander in Westerveld veel toegepast middel is een insectenparasitaire aaltje. Deze stoffijne aaltjes kun je spuiten, meestal gebeurt dat 's avonds of 's nachts. De nematoden worden over de gehele kroon van de eikenboom gespoten en infecteren de rups, waardoor deze sterft.

Er zijn nog veel meer natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups. Larven van de gaasvlieg eten de rupsen, net als de larve van het tweestippelig lieveheersbeestje en wantsen. Er zijn sluipvliegen en sluipwespen. En veel vogels eten de rupsen zoals spreeuw, zwarte mees, glanskop, matkop, boomklever, boomkruiper en grauwe vliegenvanger, staartmees, heggenmus, roodborst, winterkoning en koekoek.

Meer informatie:

Kenniscentrum Eikenprocessierups
www.fsd.nl/eikenprocessierups/

Junior Rangers Dwingelderveld

Tekst Ans Lutgerink

Vanaf september organiseren de IVN-afdelingen van Westerveld en Hoogetveen samen een groep Junior Rangers voor het NP het Dwingelderveld. De groep bestaat nu uit twaalf leden, allemaal jongeren van ongeveer 14 jaar, tweede brugklas, met twee begeleiders van Hoogetveen (Grietje Loof of Gert Koene en Hendrik Leeftang) en twee begeleiders van Westerveld (Mariken Homman en Ans Lutgerink). Marian Bralten en Grietje Loof zijn achter de schermen zeer actieve organisatoren. Het is dus alles bij elkaar een stevig bemande groep geworden.

Eens in de maand, op een zaterdagochtend, van 9 tot 12 uur komen we bij elkaar in of rond het Dwingelderveld. Want we zien ons werkgebied wat breder, niet alleen het NP maar ook de ecologische hoofdstructuur eromheen. Wat hebben we tot nu toe gedaan?

- 12 september: nadere kennismaking en gps-tocht door het Dwingelderveld met de fiets. Voor de begeleiders was vooral de voorbereiding op 4 september 's avonds heel leerzaam want die gps luistert nauw. We gingen te lichtzinnig van het pad af en eindigden in het donker achter prikkeldraad. Op 12 september is onze vuurdoop toch gelukt en hielden we de aspirant Junior Rangers met wat extra hulp hier en daar op het goede spoor. Halverwege was er een korte pauze op de picknickplaats met sap en cakejes.
- 10 oktober: het
- 7 november: natuurwerkdag op de startlocatie natuurwerkdag in het Spaarbankbos. Hier gingen de aspirant Junior Rangers flink tekeer. We zaagden een forse Amerikaanse vogelkers weg en plagden een stuk. Alle plaggen werden afgevoerd naar een plek in het bos. We bezochten nog even een dassenburcht en besloten de tocht bij de snackbar van de natuurwerkdag.
- 12 december: Echtens Paradijs, schonen telgebied van Johan en zaag-je-eigen-kerstboom met boswachter Martijn. Het was koud en toch heeft de groep geduldig geluisterd naar

Dwingelderveld ten noorden van de Spierigerweg met Albert Henckel. Albert heeft de jongeren al wandelend veel verteld en onze eigen opdrachten hier en daar nog aangevuld. Tot slot maakten we bij Taribush zelf een paddenstoelensoepje in de Coox van Grietje met open vuur

de les die Johan aan het ven gaf over amfibieën en reptielen. We verplaatsten ons in auto's en de Junior Rangers mochten in de aanhanger. Daarna gingen ze even los in het bosgebiedje waar Johan paddenstoelen telt. Sommigen waren verbaasd over het gemak waarmee ze boompjes lostrokken.

Langzamerhand mengt de groep zich een beetje, en naderhand ontwikkelt zich een levendige uitwisseling via whatsapp-app en facebook. Daar ziet de begeleiding de verwerking van alle belevenissen gebeuren. En dat is ook weer een belevenis. Het is daarnaast heel leuk om de bijeenkomsten te organiseren, iedereen reageert superpositief op onze vragen om medewerking. Taribush staat ons toe om gratis op hun terrein een soepje te doen, Albert Henckel vindt het allemaal al helemaal vanzelfsprekend, de schaapskooien vinden het bijna een eer om de Junior Rangers te ontvangen, en van Natuurmonumenten zetten zich nu ook twee mensen in om een zaterdagochtend te vullen.

IVN Zomerweek 2016 in Drents-Friese Wold

Van 5 t/m 12 augustus 2016 organiseert het IVN de IVN Zomerweek, dit keer in ons werkgebied. De deelnemers verblijven op 'Alberthoeve' in Wateren. De organisatoren hebben ons informatie gestuurd:

Het Drents-Friese Wold en het Fochteloërveen, twee 'natuurparels' op korte afstand van elkaar. De IVN-Zomerweek 2016 wordt een 'natuurvakantie' met allerlei verschillende excursies op de grens van Drenthe / Friesland, het gebied van het Fochteloërveen en het Drents-Friese Wold.

Het Drents-Friese Wold behoort tot één van de mooiste en belangrijkste natuurgebieden van Europa en biedt een staalkaart aan belangwekkende landschappen met een zeer gevarieerde natuur; omvangrijke bosgebieden en zandverstuivingen die afgewisseld worden met uitgestrekte droge en natte heidegebieden, beekdalgraslanden, kleine meertjes en stille vennetjes én een kletsnat moerasgebied met de oorsprong van de Vledder Aa. Ook kom je in het Drents - Friese Wold het typische esdorpenlandschap tegen: bolle akkers rond dorpjes en beekdalen vol bloeiende bloemen. Heidevelden als het Doldersummer- en Wapserveld, en het stuifzandgebied de Kale Duinen (Aekingerzand) werden eeuwenlang door boeren uit de omliggende dorpen gebruikt voor het begrazen door schapen. Door deze eeuwenlange begrazing en het afsteken van plaggen voor de potstalcultuur, werden mineralen afgevoerd en verschaalden grote delen van de zure zandgrond.

Zo'n groot aaneengesloten natuurgebied als het Drents-Friese Wold biedt natuurlijk ruimte aan diverse planten- en diersoorten, zoals veenpluis, gele beenbreek, zonnedaun, muisznoor, stekende wolfskluun, roodborsttapuit, wespindief, kamsalamander en de levendbarende hagedis. Als we geluk hebben kunnen we zelfs de zwarte specht, hét symbool van dit prachtige bosgebied, zien. Tevens zijn er excursies naar het Fochteloërveen, een uitgestrekt hoogveengebied waar we bijzondere vogelsoorten kunnen zien, zoals de grauwe kluunier, het paapje, de klapkester of de kraanvogel. Kortom: het wordt een week lang puur genieten van de natuur en cultuurhistorie.

We zullen het landschap van het Drents Friese Wold en het Fochteloërveen goed leren kennen door de diverse wandel- en fietsexcursies onder leiding van ervaren IVN-natuurgidsen én d.m.v. de lezingen die 's avonds plaatsvinden. Een enthousiast jeugdteam begeleidt deze week overdag de kinderen, zodat ook ouders zelf op deze excursies mee kunnen gaan

Accommodatie

We verblijven op de rustieke accommodatie 'Alberthoeve' in Wateren. Je kunt zowel binnen- als buiten slapen (tent, camper, caravan), maar omdat het aantal binnenslaapplaatsen beperkt is (28 personen in meerpersoonkamers), is voor diegenen die binnen willen slapen tijdig reserveren noodzakelijk.. Zowel de accommodatie als het kampeerterrein liggen beschermd in het bos- en heidegebied en er is veel speelruimte.

Wij zorgen voor:

- *Slaapruijme in 2 tot 8 persoons slaapkamers of u gebruikt uw eigen kampeermiddel*
- *biologische maaltijden*
- *koffie en thee*
- *een afwisselend activiteitenprogramma voor volwassenen met o.a. excursies, lezingen en ontspanning*
- *Apart programma voor kinderen v.a. 5 jaar o.l.v. jeugdbegeleiders*
- *Fietsen kun je zelf meenemen of plaatselijk huren*

Deelnemerkosten:

IVN-ers en gezinleden vanaf 14 jaar kamperen € 255,- ; niet lid € 275,-

IVN-ers en gezinleden vanaf 14 jaar binnen slapen €285,- ; niet lid € 305,-

Kinderen tot en met 13 jaar € 130,-

Voor mensen met een minimum inkomen is een korting mogelijk

*Verder informatie kun je op de website bekijken:
www.ivn.nl/zomerweek*

Natuurlijk kun je deelnemen aan deze IVN zomerweek, maar misschien wil je ook meehelpen. De organisatie wil immers samen met lokale IVN-vrijwilligers een boeiend programma organiseren. Heb je tijd, wil je in een van de gebieden gidsen? Meld je dan aan via info@ivn-westerveld.nl

Daarnaast is er ook nog de mogelijkheid deel te nemen aan een van de vele natuurritten van het KNNV. Kijk daarvoor op www.knnv.nl/arc/reizen-2016.

Wilt u mij liken, mevrouw?

Houdt u van mij? Ja toch? Ik ben zo'n lieverd... Goed, ter zake. Het klinkt raar, maar de vraag of u astemblieft iemand aardig wilt vinden, is aan de orde van de dag. Je kunt geen sociaal medium opslaan of je wordt dringend verzocht om iemand te "liken". Recent produceerde een van mijn volgers op Twitter een tekstje: "Wil jij mij liken op Facebook dan like ik jou terug." Laat u dit even bezinken. We hebben het hier over een vrouw, een kunstenaar, die aan haar volgers vraagt of wij haar aardig willen vinden, dan vindt zij ons aardig terug...

Genegenheid in de aanbieding, op bestelling, en als ruilmiddel. En natuurlijk weer in het Engels gesteld, want dat klinkt stoerder. Ik laik, jij laikt, hij laikt, wij laiken, jullie laiken, zij laiken. Dr.

Zamenhoff draait dol in zijn graf. Commercie verslaat communicatie op punten. Een Facebook-pagina die veel laikers heeft, kan commercieel interessant zijn. Hoe groter het aantal malen dat u het opgestoken duimpje op een Facebook-bedrijfspagina aanklikt, hoe beter diegene het 'doet'. Dat is goed voor adverteerders, die opmerken dat die Facebooker kennelijk een opkomende ster is, die we goed in de gaten moeten houden. Iemand die zo gelaikt wordt, is klaar voor publiciteit, commercie, misschien voor het Grote Geld, en daar draait het tegenwoordig allemaal om. Het is een gedachte die massaal post heeft gevat. Rond deze tijd zijn er wereldwijd een miljard gebruikers van Facebook, werd onlangs gemeld.

Column Axel Wiewel

Ik hoor ook veel liedens die zich verzétten tegen social media. Met enige trots debiteren zij 'digibeeet' te zijn, waarbij deze Vrije Geesten zichzelf een heldenmentaliteit aanmeten. "Ik heb die flauwekul niet nodig om vrij in het leven te staan", roepen zij met gezwollen borst. Nog even en het Wilhelmus wordt aangeheven, en in de achterhoede wordt al iets over de VOC gefluisterd. Tóch? Ik vind het boeiend om te zien in hoeverre wij sociale media in ons leven toelaten. Dat is overigens sterk afhankelijk van de persoon. Daarbij speelt leeftijd zeker een rol. Mijn ouders en schoonouders zijn de slag met e-mail - wát zeg ik?, zelfs de slag met de computer niet aangegaan. Toen ze zo'n jaar of tachtig waren hadden ze de drang niet om zich daar in te verdiepen, niet wetende hoe het medium nog jarenlang aan hun deur zou rammelen. Zelf doe ik volop mee in het digitale circus van Twitter en - tot voor kort - Facebook. Uit nieuwsgierigheid, maar ook omdat het nu eenmaal bij deze tijd hoort.

Je kunt je er wel tegen verzetten, maar het hoort in het nu. Net als zonnepanelen en windmolens. Ze zijn misschien niet mooi, maar ze maken deel uit van de tijd waarin we leven, laik it or not.

**Axel Wiewel is freelance journalist te Ruinerwold.*

Groene agenda

Datum	Omschrijving	
Januari		
Zondag 10	Nieuwjaarswandeling	Bij Spier
Dinsdag 19	Vogelkijkavond met Nico de Haan	Vogelwacht Uffelte
Zaterdag 23	Werkgroep Vledderveld	Vledderveld
Februari		
Woensdag 10	Ledenvergadering IVN Westerveld	
Donderdag 11	Lezing over Nestkasten door Leo Ballering	Vogelwacht Uffelte
Maart		
Zaterdag 12	Werkgroep Vledderveld	Vledderveld
Woensdag 16	Lezing over Natuurbeheer door Ruud Kreetz (Natuurmonumenten)	Vogelwacht Uffelte
April		
Zaterdag 9	Vaarexcursie in de Wieden o.l.v. Rosalie Martens	Vogelwacht Uffelte
Zaterdag 23	Vogelexcursie op het Westerzand bij Uffelte o.l.v. Arend J. van Dijk	Vogelwacht Uffelte
Mei		
Zaterdag 21	excursie naar het Weidevogelparadijs van	Vogelwacht Uffelte
Augustus		
5-12	IVN Zomerweek in Wateren	IVN

Excursies en activiteiten in de Nationale Parken

Zie voor excursies in het Dwingelderveld de website www.nationaalpark-dwingelderveld.nl of de website van Natuurmonumenten.

Zie voor excursies in het Drents-Friese Wold de website www.np-drentsfriesewold.nl of de website van Staatsbosbeheer

In deze agenda zijn de activiteiten opgenomen waar IVN Westerveld bij betrokken is. Daarnaast hebben we ook de activiteiten van de Vogelwacht Uffelte opgenomen. Meer informatie: www.vogelwachtuffelte.nl

